

จันทร์พร จักรแก้ว 2553: การวิเคราะห์อุปสงค์การนำเข้าข้าวเจ้าขาวหอมมะลิไทยและข้าวเจ้าขาวของประเทศคู่ค้าที่สำคัญจากประเทศไทย ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์จักรกฤษณ์ พจนศิลป์, Ph.D. 192 หน้า

ข้าวหอมมะลิและข้าวขาวถือเป็นข้าวที่มีศักยภาพในการส่งออกของประเทศไทย ปัจจุบันกระแสของความมั่นคงทางอาหาร ส่งผลการค้าข้าวของโลกได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในฐานะที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก จำเป็นต้องทราบถึงความต้องการของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางการตลาด กฎระเบียบและนโยบายการนำเข้าข้าวหอมมะลิและข้าวขาวของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย และ 2) วิเคราะห์อุปสงค์การนำเข้าข้าวหอมมะลิ และข้าวขาวของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย โดยวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือวิธี Seemingly Unrelated Regression (SUR) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายครึ่งปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2551

ผลการศึกษาอุปสงค์การนำเข้าข้าวหอมมะลิของประเทศคู่ค้าข้าวหอมมะลิ จากประเทศไทยได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา จีน ฮองกง และสิงคโปร์ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา จีน และฮองกงมีแนวโน้มนำเข้าข้าวหอมมะลิเพิ่มขึ้น ทั้งข้าวหอมมะลิรวมและข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 โดยประเทศสหรัฐอเมริกา และจีน ข้าวหอมมะลิรวม มีแนวโน้มนำเข้ามากกว่าข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ในขณะที่ฮองกงข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 มีแนวโน้มนำเข้ามากกว่าข้าวหอมมะลิรวม ส่วนสิงคโปร์กลับมีแนวโน้มการนำเข้าข้าวหอมมะลิลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าข้าวหอมมะลิและข้าวหอมมะลิ 100% ชั้น 2 เป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) สำหรับประเทศคู่ค้าข้าวหอมมะลิทั้ง 4 ประเทศนี้ และในส่วนของผลการศึกษาประเทศคู่ค้าข้าวขาวพบว่า ประเทศมาเลเซียมีแนวโน้มการนำเข้าข้าวขาวจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น และข้าวขาวจากประเทศไทยเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) สำหรับประเทศมาเลเซีย ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์มีแนวโน้มการนำเข้าข้าวขาวจากประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะประเทศอินโดนีเซียมีแนวโน้มการนำเข้าข้าวขาวจากประเทศไทยลดลงมากกว่าฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ข้าวขาวจากประเทศไทยเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (Inferior Goods) สำหรับประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศอิหร่านมีแนวโน้มการนำเข้าข้าวขาวจากประเทศไทยลดลงเช่นกัน

ผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยไม่ควรใช้นโยบายด้านราคาในการส่งเสริมการส่งออกข้าวหอมมะลิ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ฮองกง และสิงคโปร์ แต่ควรเน้นรักษาคุณภาพข้าวหอมมะลิและการประชาสัมพันธ์ สำหรับประเทศจีนควรพิจารณานโยบายราคาควบคู่ไปด้วย ในส่วนของข้าวขาวควรใช้นโยบายราคาประกอบการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต โดยเฉพาะประเทศ อิหร่าน ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย นอกจากนี้ควรหาตลาดใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการส่งออกข้าวขาวของประเทศไทย